

Sähkömarkkinaosapuolen Palvelusopimus liite 6,
Valtuutetun Palvelusopimus liite 6,
Toimeksisaajan Palvelusopimus liite 6,
Muun verkonhaltijan Tiedonvaihotosopimus liite 5

DATAHUBIN SERTIFIOINTIPALVELUN VAATIMUKSET

1 JOHDANTO

Fingrid Datahub Oy:n (Datahub) ja sen Asiakkaan välillä solmitun Palvelusopimuksen mukaisesti tässä palvelukuvauksessa kuvataan Datahubin Sertifiointipalvelu sekä milloin ja millä perusteella Datahubiin liittyvien asiakkaiden tulee sertifioitua. Sertifiointivaatimuksen taustalla ovat muutokset, jotka liittyvät lakisääteisen Palvelun toteuttamiseen tai lainsäädännön, viranomais määräysten tai alan ohjeiden ja suositusten noudattamiseen. Sertifiointiin liittyvät vaatimukset käsitellään toimialan markkinaosapuolien kanssa Liitteessä 1 kuvatuissa työryhmissä.

Datahubin Sertifiointipalvelun tarkoituksena on todentaa, että asiakkaiden datahubin b2b-rajapintaa käyttävät tietojärjestelmäratkaisut toimivat yhteensopivasti datahub-järjestelmän kanssa.

Asiakkaan datahub-yhteensopivuudella tarkoitetaan Datahubin palveluja käyttävän Asiakkaan kykyä käyttää datahub-järjestelmän palveluja kulloinkin voimassa olevien Asiakkaan roolia koskevien liiketoimintaprosessien ja -tapahtumien määritysten mukaisesti. Määritykset kattavat liiketoimintaprosessien loogiset ja tekniset kuvaukset sekä tietomallikuvaukset ja b2b rajapinnassa käytettävien sanomien rakennekuvaukset. Määritysten ylläpidosta vastaa Datahub.

Asiakkaan tulee suorittaa sertifiointi hyväksyttävästi ennen kuin se voi aloittaa toimintansa markkinaosapuolena sähkön vähittäismarkkinoilla. Sertifiointi tulee myös suorittaa siinä tilanteessa, kun Asiakas vaihtaa datahub-järjestelmään liittyvää tietojärjestelmäänsä tai tietojärjestelmään tulee merkittäviä muutoksia.

Sertifioinnissa datahub-yhteensopivuus todennetaan liiketoimintalogiikka-tasolla. Tietoliikenneyhteyksien muodostaminen ja tiedonsiirron testaus ovat valmistelevia toimenpiteitä, mutta eivät ole osa varsinaista sertifiointia.

Tässä dokumentissa "liiketoimintasovelluksella" tarkoitetaan tietojärjestelmää, jossa on datahubin liiketoimintaprosesseihin integroitava liiketoimintalogiikka.

Datahub-yhteensopivuuden todentamisen tavoitteena on sähkön vähittäismarkkinoiden häiriöttömän ja tehokkaan toimivuuden varmistaminen sekä sähkömarkkinoihin osallistuvien markkinaosapuolten liiketoiminnan jatkuvuuden edistäminen.

2 DATAHUBIN SERTIFIOINTIPALVELU

Asiakkaan datahub-yhteensopivuuden todentaminen tapahtuu Datahubin ylläpitämässä sertifiointipalvelussa. Datahub ei tarjoa vaihtoehtoista tapaa datahub-yhteensopivuuden todentamiseen.

Sertifiointipalvelussa on määritelty prosessiroolikohtaiset käyttötapaukset, jotka Asiakkaan tulee läpäistä hyväksytysti saadakseen oikeuden kytkeytyä Datahubin tuotantoympäristöön ja suorittaa tuotannollisia liiketoimintaprosesseja datahub-järjestelmässä, järjestelmän tarjoamien teknisten rajapintojen kautta. Palvelu sisältää myös vapaaehtoisia käyttötapauksia, jotka eivät kuulu pakollisina sertifioinnin laajuuteen.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Sähkömarkkinaosapuolen Palvelusopimus liite 6,
Valtuutetun Palvelusopimus liite 6,
Toimeksisaajan Palvelusopimus liite 6,
Muun verkonhaltijan Tiedonvaihotosopimus liite 5

Datahub voi lisätä, muokata tai poistaa virallisen sertifiointin käyttötapauksia datahub-järjestelmän käytöstä saatujen kokemusten perusteella. Sertifiointi tulee kattaa Datahubin tehokkaan toiminnan kannalta välttämättömät käyttötapaukset. Tarpeettomiksi todetut käyttötapaukset voidaan poistaa sertifiointin laajuudesta ja laajuuteen voidaan lisätä uusia tarpeelliseksi todettuja käyttötapauksia käytöstä. Sertifiointissa jo hyväksytyjä asiakkaita ei vaadita sertifiomaan erikseen datahub-järjestelmän käytöstä saatujen kokemusten perusteella muutettuja käyttötapauksia.

Käyttötapauksien määrä ja sisältö saattaa muuttua myös esimerkiksi datahub-järjestelmän versiopäivitysten yhteydessä tilanteissa, joissa Datahubin liiketoimintaprosesseja on laajennettu, lisätty tai poistettu. Myös aikaisemmin sertifioidujen asiakkaiden tulee sertifioida uusiin ja laajennettuihin liiketoimintaprosesseihin liittyviä sertifiointikäyttötapauksia. Datahubin tulee antaa asiakkaille vähintään kolme kuukautta kestävä sertifiointijakso uusiin ja laajennettuihin liiketoimintaprosesseihin liittyviä käyttötapauksia varten.

2.1 Järjestelmätoimittajien ja markkinaosapuolten sertifiointi

Datahubin Sertifiointipalvelu tarjoaa datahub-sertifiointia toimialan liiketoimintasovellusten järjestelmätoimittajille ja markkinaosapuolille erikseen.

- Järjestelmätoimittajien sertifiointissa todennetaan järjestelmätoimittajan tarjoaman liiketoimintasovelluksen datahub-yhteensopivuus. Sertifiointin laajuus riippuu liiketoimintasovelluksen käyttötarkoituksesta.
- Markkinaosapuolen sertifiointissa todennetaan markkinaosapuolen datahub-yhteensopivuus. Sertifiointin laajuus riippuu markkinaosapuolen roolista sähkön vähittäismarkkinoilla.

Järjestelmätoimittajien ja markkinaosapuolten sertifiointi on eriytetty, koska markkinaosapuolen järjestelmäratkaisu koostuu usein useammasta liiketoimintasovelluksesta ja mahdollisesti myös erillisestä integraatioalustasta. Lisäksi samaa liiketoimintasovellusta käytetään usein eri yhtiöissä eri tavalla ja eri laajuudessa.

Sertifiointissaan markkinaosapuolen tulee käyttää datahub-sertifioituja liiketoimintasovelluksia, toisin sanoen sovelluksia, jotka järjestelmätoimittajat ovat sertifioineet.

2.2 Sertifiointipalvelun rakenne

Ylätasolla sertifiointipalvelu koostuu kahdesta osasta:

- erillisestä sovelluksesta, joka sisältää käyttötapauksien suoritustoiminnot ja jossa ylläpidetään osapuolten perustiedot, sertifiointin käyttötapauksien kuvaukset ja tiedot asiakkaiden sertifiointitilanteesta
- datahub-järjestelmän testiympäristöistä, joihin sertifioituvan Asiakkaan tietojärjestelmäratkaisu integroidaan

Asiakkaan tulee integroida sertifiointipalvelun datahubin testiympäristöihin omasta testiympäristöstä, jotta tuotantotietoa ei vahingossa päädy sertifiointipalvelun testiympäristön tietokantaan.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Sähkömarkkinaosapuolen Palvelusopimus liite 6,
Valtuutetun Palvelusopimus liite 6,
Toimeksisaajan Palvelusopimus liite 6,
Muun verkonhaltijan Tiedonvaihotosopimus liite 5

Sertifiointipalvelua voidaan ajoittain käyttää datahub-järjestelmän tuotantoversion lisäksi myös datahub-järjestelmän tulevaa versiota vasten. Datahub-järjestelmän tuleva versio ylläpidetään erillisessä testiympäristössä, mikä tarkoittaa, että sertifioituvan Asiakkaan tulee pystyä kytkeytymään eri datahub-ympäristöön riippuen siitä, onko sertifioinnin kohde tuotannossa käytössä oleva datahub-toiminnallisuus vai tulevaisuudessa käyttöön otettava toiminnallisuus.

2.3 Käyttötapausten suorittaminen sertifiointipalvelussa

Datahub-sertifiointi suoritetaan synteettisellä testiaineistolla, pois lukien osapuolitunnukset ja mittausaluetunnukset, jotka ovat Asiakkaan myös tuotannossa käytettäviä tunnuksia. Tietosuojasyistä Asiakas ei saa missään vaiheessa toimittaa henkilötietoa Datahubin sertifiointiympäristöön.

Sertifiointipalvelu luo käyttötapausten lähtötilanteet ja tarjoaa käyttäjälle käyttötapausten suorittamiseen tarvittavat tiedot, kuten osoite- ja asiakastiedot. Osoite- ja asiakastiedot ovat sertifiointipalvelun tuottamia fiktiivisiä tietoja. Henkilötunnusten osalta käytetään ns. väliaikaisia henkilötunnuksia, jotka tunnistetaan siitä, että tunnuksen loppuosa alkaa numerolla 9. Palvelun tarjoamat postinumero ja postitoimipaikat ovat oikeita, mutta kadunnimet ja muut osoitetiedot ovat fiktiiviset. Sertifioituvan Asiakkaan tulee pystyä käyttämään fiktiivisiä tietoja ml. väliaikaisia henkilötunnuksia omassa liiketoimintasovelluksessaan.

Sertifiointisovelluksen käyttötapausten ajojen hallintatoiminto ohjaa käyttäjää läpi käyttötapausten. Käyttötapausta koostuu 1 - n vaiheesta. Käyttäjä suorittaa varsinaiset testaustoimenpiteet omassa liiketoimintasovelluksessa sertifiointipalvelun antamien ohjeiden mukaisesti. Sertifiointipalvelu tarkistaa tulokset vaihe vaiheelta datahubin transaktioista ja ilmoittaa käyttäjälle mahdollisista virheistä. Huomaa, että sertifiointipalvelu pystyy ainoastaan seuraamaan datahubiin syntyneitä sanomatransaktioita, se ei ole kytketty sertifioituvan Asiakkaan liiketoimintasovellukseen, eikä pysty tunnistamaan esim. tietoliikenneyhteyksien ja tiedonsiirron tasolla olevia ongelmia. Sertifiointipalvelu ei myöskään pysty todentamaan sitä, onko datahubin lähettämä tieto päivittynyt Asiakkaan liiketoimintasovellukseen asti.

Asiakkaan ei pidä suorittaa muita testejä datahubin sertifiointiympäristöä vasten samanaikaisesti sertifiointitestauksen kanssa, koska silloin on mahdollista, että sertifiointipalvelu tekee vääriä johtopäätökset datahubiin syntyneiden sanomatransaktioiden perusteella.

Asiakas on läpäissyt sertifioinnin, kun kaikki sen rooliin kuuluvat pakolliset käyttötapaukset on suoritettu onnistuneesti sertifiointipalvelussa.

Sertifiointipalvelu tarjoaa myös asiakkaille mahdollisuuden harjoitella sertifioinnin suorittamista ilman tulosten virallista rekisteröintiä. Asiakas voi käyttää sertifiointipalvelua harjoittelutilassa, esim. liiketoimintasovellusten kehitysvaiheessa, kun tietojärjestelmä on kesken eräinen tai sen toimivuudesta on epävarmuutta. Harjoittelutilassa suoritettavat käyttötapaukset eivät vaikuta Asiakkaan sertifioinnin hyväksyntään. Sertifiointitilassa suoritettujen käyttötapausten osalta viimeinen suoritus vaikuttaa Asiakkaan sertifioinnin hyväksyntään.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Sähkömarkkinaosapuolen Palvelusopimus liite 6,
Valtuutetun Palvelusopimus liite 6,
Toimeksisaajan Palvelusopimus liite 6,
Muun verkonhaltijan Tiedonvaihotosopimus liite 5

2.4 Palveluntarjoajien käyttäminen

Asiakas voi käyttää palveluntarjoajaa datahubin liiketoimintaprosessien ja -tapahtumien suorittamiseen. Sertifiointivastuu on aina liiketoimintatapahtuman juridisella markkinaosapuolella. Toisin sanoen, esim. mittautustietojen toimittamiseen palveluntarjoajaa käyttävän jakeluverkonhaltijan tulee sertifioida myös mittautustietojen hallintaan liittyvät sertifiointikäytötapaukset. Tässä tapauksessa jakeluverkonhaltijan voi kuitenkin käyttää palveluntarjoajan järjestelmäratkaisua ja henkilöresursseja sertifiointissa.

Ohjelmistopalvelun tarjoaja ei voi suorittaa datahub-sertifiointia keskitetysti markkinaosapuolena toimivien asiakkaidensa puolesta, vaan markkinaosapuolten tulee sertifioida omia tunnuksia käyttäen.

3 MILLOIN PITÄÄ SERTIFIOITUA?

Tarve suorittaa sertifiointitestejä voi johtua:

- sähkömarkkinoiden liiketoimintaprosessien, -tapahtumien tai -tietomallin muutoksista, jotka tehdään Palvelusopimuksen kohdan 2.2 mukaisesti
- B2B-rajapintaan vaikuttavista teknologiamuutoksista datahub-järjestelmässä, joiden käyttöönotot tehdään Palvelusopimuksen kohdan 2.2. mukaisesti
- markkinaosapuolesta johtuvista syistä

Markkinaosapuolesta johtuvia syitä voivat olla:

- Uusi markkinaosapuoli on aloittamassa toimintansa Suomen sähkön vähittäismarkkinoilla
- Markkinaosapuoli on vaihtamassa datahub-järjestelmään integroitua liiketoimintasovellusta. Huomaa, että uusi liiketoimintasovellus pitää olla datahub-sertifioituna järjestelmätoimittajan toimesta ennen markkinaosapuolen oman virallisen sertifiointitestauksen aloittamista
- Markkinaosapuoli laajentaa käytössä olevan liiketoimintasovelluksen käyttöä siten, että muutos vaikuttaa datahubin B2B-rajapinnan käyttöön. Huomaa, että liiketoimintasovellus pitää olla sertifioituna uudessa laajuudessa järjestelmätoimittajan toimesta ennen markkinaosapuolen virallisen sertifiointitestauksen aloittamista
- Markkinaosapuoli on ottamassa käyttöön käytössä olevan liiketoimintasovelluksen uusi versio, johon on tehty olennaisia datahub-rajapintaan vaikuttavia muutoksia
- Markkinaosapuoli haluaa toimia uudessa prosessiroolissa datahub-järjestelmässä, ja haluaa laajentaa olemassa olevaa sertifiointiaan.

4 SERTIFIOINTIPALVELUN KUSTANNUKSET

Sertifiointipalvelu sisältyy Datahubin muihin maksukomponentteihin eikä sertifiointipalvelusta peritä erikseen maksuja.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi